

ÜZENET

Wolfgang Götz, igazgató Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontja

A 2009-es Éves Jelentés: A kábítószer-probléma Európában
megjelenése alkalmából

Hírzárlat: 2009.11.5-én 10.00-ig (CET)

Az elmúlt év a kábítószer-ellenes politika szempontjából európai és globális szinten egyaránt fontosnak bizonyult. Az Európai Unió és az ENSZ szinte egyszerre újították meg drogpolitikai dokumentumaikat, amelyek a kábítószer-használat és az általa okozott ártalmak csökkentése melletti határozott nemzetközi elkötelezettséget tükröznek⁽¹⁾. Az ezekben a dokumentumokban kitűzött célok elérése most komoly kihívást jelent, és csak úgy valósulhat meg, ha a tervezett intézkedéseket széles körben végrehajtják. Ebben a folyamatban kulcsfontosságú szerepe van a monitorozásnak és az értékelésnek, mivel ezek segítségével lehet megfelelő mederben tartani a politikákat, egyszersmind folyamatosan mérni az elért eredményeket.

A 2009-es Éves Jelentés: A kábítószer-probléma Európában az európai kábítószerhelyzet legfrissebb értékelését mutatja be. A jelentés erőssége nagyrészt az EU tagállamain belül tett erőfeszítésekből ered, amelyeknek köszönhetően sikerült létrehozni egy immár 30 európai országot összefogó kábítószerügyi megfigyelőrendszert. Meggyőződésünk, hogy ez a megfigyelőrendszer nemcsak a kábítószer-problémáról szóló tartalmat, tájékozott vita szempontjából döntő fontosságú, hanem a politikákat is jobbá, hatékonyabbá teszi.

Már tudjuk, hogy az ilyen szakpolitikákra egyre nagyobb szükség van, mivel a kábítószerterületén egyre összetettebb kihívásokkal kell szembenéznünk. Az idei Jelentés visszatérő témája az, hogy a jövőképeinknek lépést kell tartania a kábítószerterület jelenlegének állandó változásával. Pontosan e kérdés köré szerveződött az EMCDDA idei konferenciája, amelynek alkalmával az európai kábítószerügyi monitorozás 15. évét ünnepeltük. Az „Az európai információs igények felismerése a hatékony drogpolitika érdekében” címmel megrendezett konferencia a kábítószerterületre vonatkozóan meglévő tudásbázist vette számba, továbbá meghatározta az aktuális és jövőbeni információs szükségleteket. Az esemény bebizonyította, hogy a kábítószerterületén Európában komoly lehetőségek kínálkoznak a közös tanulásra és az ismeretek megosztására, és maga a kontinens egy „óriási laboratórium” a kábítószer-használat és az erre adott válaszok tanulmányozásához és megértéséhez.

A mai Jelentésből kitűnik, hogy bár Európában továbbra is magas szintű a kábítószerfogyasztás, a hagyományos kábítószerterületeket tekintve mégis viszonylag stabil szakaszban járunk. Összességében a fogyasztás legtöbb formája tekintetében nem látható nagyobb növekedés, néhány területen pedig csökkenő tendenciák is mutatkoznak. Az amfetamin- és ecstasy-fogyasztás mutatói például még mindig általános stagnálást vagy csökkenést tükröznek. Az új adatok pedig a kannabiszhasználat folytatódó visszaesését is megerősítették, különösen a fiatalok körében. Miközben fontos, hogy elismerjük ezeket a pozitív fejleményeket, a tartós problémákra is figyelmet kell fordítanunk. Továbbra is a kokain és a heroin uralja az európai kábítószer-használatot, és jelenleg nem sok jel utal arra, hogy használatukban Európán belül bármiféle javulás mutatkozna.

Észleltünk olyan aggályokat is, hogy a világszerte súlyos népegészségügyi problémákkal összefüggésbe hozható metamfetamin esetleg új területekre kezd beférkőzni Európában. Bár

ez a kábítószer még csak most próbál betörni a stimulánsok nyugat-európai piacára, ahol továbbra is a kokain vagy az amfetamin az uralkodó, úgy tűnik, mintha egyre inkább hozzáférhetővé válna Észak-Európa egyes részein, ahol hagyományosan az amfetamin a jellemző stimuláns. Ezek a fejlemények nyomatékossítják a szer gondos megfigyelésének szükségességét Európában, különösen amiatt, hogy viszonylag könnyen előállítható.

Az idei Jelentésben kiemelt témák között szerepel a szintetikus kábítószeres egyre inkább összetett európai piaca, ahol az igencsak találékony kereskedők szabályozás alá nem eső helyettesítő anyagok használatával kerülnek meg a kábítószerügyi ellenőrzéseket. Ez a gyakorlat önmagában ugyan nem új, újdonságnak számít viszont a jelenleg kínált anyagok széles választéka, az Internet használatának növekedése, a (bizonyos esetekben szándékosan félrevezető módon címkézett) termékek gondosan kidolgozott, agresszív marketingje, valamint a piac ellenőrzésekre adott reakcióinak rendkívüli gyorsasága. Mivel „mozgó célponttal” állunk szemben, létfontosságú, hogy információs rendszereinket képessé tegyük az új kábítószeres és tendenciák pontosabb megfigyelésére. Az is lényeges, hogy beszámolóink továbbra is pontosak, megalapozottak és borúlátástól mentesek legyenek. A ma kiadott Jelentésben megvizsgáltuk a szintetikus kannabinoidok megjelenését, amelyek az úgynevezett „designer drogok” legújabb fejlődési szakaszát jelzik. Ezek elfogyasztva a kannabiszhoz hasonló hatásokat válthatnak ki, és láthatólag a kannabisz piacot vették célba.

A hozzáférhető anyagok skálájának bővülésével és a kábítószer-használati mintázatok összetettebbé válásával párhuzamosan a politoxikománia is az egyik legfontosabb aggodalmunkká lépett elő. Európában jelenleg széles körben elterjedt a politoxikománia, és a legtöbb elénk kerülő problémáért a különböző szerek egyidejű használata tehető felelőssé, vagy legalábbis még komplikáltabbá teszi azokat. A Jelentéssel egyidejűleg ma megjelenik egy erről a kérdésről szóló külön áttekintés is, amely az iskolás gyermekek, a fiatal felnőttek és a problémás kábítószer-használók körében vizsgálja ezt a viselkedést. Gyakori nehezítő tényező még az alkohol egyidejű fogyasztása, ez az anyag ugyanis szinte minden politoxikomán kábítószer-használati mintázatban jelen van. A politoxikománia kezelése ilyenformán nehéz feladat elé állítja a kezelés területén dolgozó szakembereket, mivel összetettebb igények egész sorára kell választ adniuk.

Ez tovább is vezet az európai kábítószer-használók rendelkezésére álló jelenlegi szolgáltatások kérdéséhez, amelyek egyre változatosabbak, és rendszerint integrált ellátási formák részét képezik. Az ártalomcsökkentő és a kezelő beavatkozások például egyre inkább összekapcsolódnak, és ugyanazon szolgáltatók kínálják őket. Néhány országban pedig azt láthatjuk, hogy a kábítószer-használók kezelésének beemelése az általános egészségügyi ellátásba – például a háziorvosok bevonásával – hozzájárulhat a kezelési kör kibővítéséhez. Bár a legnagyobb előrelépések továbbra is az opiátok helyettesítő kezelése területén történnek (ahol a kezelt populáció nagysága immár 650 000 fő körül mozog), most már a stimulánsok és a kannabisz használóinak kezelési igényeivel is egyre több kutatási projekt foglalkozik.

A kábítószer-ellenes törvények végrehajtása szintén kiemelt helyen szerepel az idei Éves Jelentésben, egy ugyancsak ma kiadott mélyreható áttekintés azt járja körül, hogy mi történik a kábítószer-ellenes törvényeket megsértőkkel. A kábítószeres ellenőrzésének témája kapcsán az országokat sokszor – meglehetősen leegyszerűsítve – „liberálisnak” vagy éppen „tiltóknak” bélyegzik. Ezek a kijelentések azonban mindaddig értelmetlenek, amíg a kábítószer-ellenes törvényeket megsértő bűncselekmények tényleges következményeiről szinte semmit nem tudunk. Az említett áttekintés megjelentetésével ezt az információs hiányt próbáljuk betölteni.

Végezetül nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy miközben fontos megismerni az európai kábítószer-problémát, még fontosabb, hogy hatékony politikákat és beavatkozásokat dolgozzunk ki ezek megoldására. Bár ezen a területen jócskán marad még tennivaló, a

Jelentés elismerően szól az Európában eddig elért és töretlenül folytatódó előrehaladásról, amelynek célja, hogy csökkentse a kábítószeresek által a polgároknak és a közösségeknek okozott ártalmakat. Ma minden eddiginél fontosabb annak megértése, hogy az ilyen válaszok hatékonyan tudnak működni. Mivel tagállamainknak a finanszírozási prioritások terén nehéz döntéseket kell meghozniuk, rendkívül fontos, hogy a gondozásra és támogatásra szorulóktól ne tagadjuk meg a segítséget. Az idei Jelentés mélyén végigvonuló üzenet az, hogy az alaposan átgondolt beavatkozások valódi hasznot és értéket eredményezhetnek.

Megjegyzések:

(¹) A részletekért lásd az *ÉvesJelentés* 1. fejezetét: Politikák és jogszabályok.

A fentiekben tárgyalt kérdéseket, valamint az ezeket alátámasztó dokumentációt részletesen két sajtóközlemény mutatja be (2009/8. és 2009/9.); melyek 23 nyelven itt érhetők el: www.emcdda.europa.eu/events/2009/annual-report.

A két Kiemelt Témáról ma megjelent kiadványok – a *Politoxikománia: Sszerhasználati mintázatok és válaszok*, valamint a *Kábítószerrel összefüggő bűncselekmények: Ítélezési gyakorlat és más következmények* – angol nyelven itt érhetők el: <http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>